

ЗМІСТ

Урочисте засідання,
присвячене 70-й річниці Перемоги над нацизмом у Європі,
місцю та ролі Українського народу у Другій світовій війні
(П'ятниця, 8 травня 2015 року)

Виступ Першого заступника Голови Верховної Ради України Парубія А.В.	...3
Виступ Президента України Порошенка П.О.	...4
Виступ почесного голови Всеукраїнського об'єднання ветеранів Юхновського І.Р.	...14
Виступ Героя України, учасника антитерористичної операції Гринюка В.В.	...17

УРОЧИСТЕ ЗАСІДАННЯ,
ПРИСВЯЧЕНЕ 70-Й РІЧНИЦІ ПЕРЕМОГИ НАД НАЦИЗМОМ
У ЄВРОПІ, МІСЦЮ ТА РОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Сесійний зал Верховної Ради України
8 травня 2015 року, 12 година 35 хвилин

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу зустрічати Президента України Петра
Олексійовича Порошенка (*Оплески*).

Доброго ранку, шановні народні депутати, гості Верховної
Ради України, пані та панове! Вперше в історії України відповідно до указу Президента України 8 і 9 травня 2015 року в країні проводяться заходи, присвячені Дню пам'яті та примирення, який відзначатиметься щороку 8 травня, та 70-й річниці Перемоги над нацизмом у Європі.

На урочистому засіданні Верховної Ради України присутні: високоповажний гість, Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Бан Гі-мун (*Оплески*), ветерани Другої світової війни (*Оплески*), народні депутати України, Прем'єр-міністр України Арсеній Петрович Яценюк та члени уряду, керівники центральних органів виконавчої влади (*Оплески*), президенти України: Леонід Макарович Кравчук, Леонід Данилович Кучма, Віктор Андрійович Ющенко (*Оплески*), колишні голови Верховної Ради, колишні прем'єр-міністри України, Голова та члени Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України та голови вищих спеціалізованих судів, Генеральний прокурор України, голова Національного банку України, секретар Ради національної безпеки і оборони України, Київський міський голова, предстоятелі церков і релігійних об'єднань України (*Оплески*), представники іноземних

парламентів та дипломатичного корпусу, представники громадських організацій і засобів масової інформації.

Шановні народні депутати України, гості Верховної Ради України, пані та панове, урочисте засідання Верховної Ради України, присвячене 70-й річниці Перемоги над нацизмом у Європі, місцю та ролі Українського народу у Другій світовій війні, оголошується відкритим.

(Лунає Державний Гімн України)

ПОРОШЕНКО П.О., *Президент України*. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати України, гості Верховної Ради України! Для українців Друга світова війна розпочалась у березні 1939 року, коли українці розпочали боротьбу за Закарпатську Україну з гітлерівськими союзниками, і у вересні 1939 року, коли літаки Вермахту почали бомбардувати Галичину і Волинь, коли ворог прийшов на нашу землю. На фронтах Другої світової війни від Атлантики до Тихого океану, від Норвегії до Єгипту українці боролися проти Гітлера та його союзників в арміях Польщі, Канади, Франції, Сполучених Штатів Америки, Великої Британії та Чехословаччини. Але найбільше, понад 6 мільйонів українців, воювали у складі Червоної армії, і їхній внесок у Перемогу важко переоцінити. Понад 100 тисяч українців воювали у складі Української повстанської армії, і це було єдине формування, яке билось під Українським національним прапором. Внесок українців у Велику Перемогу, порятунок людства важко переоцінити: українець Майкл Стренк, один із шести морських піхотинців Сполучених Штатів Америки, які підняли Прапор Перемоги над Іодзімою, неприступним бастионом імперської Японії; українець Євген Березняк, Герой України, врятував Краків від повного знищення; українець Олексій Берест, Герой України, один із трьох бійців, що встановлювали Прапор Перемоги над німецьким Рейхстагом у 1945 році.

Україна за Перемогу над нацизмом заплатила найвищу ціну — загальні втрати українців у цій кривавій війні понад 8 мільйонів людських життів! Але пам'ятаємо, на фронтах Другої світової війни українці захищали не лише своє життя, свою землю, а й основи людської цивілізації, фундаментальні загальні людські цінності.

Сьогодні у війні з російським агресором, який прийшов на нашу землю, обороняючи Україну, ми також захищаємо вічні цінності свободи, гідності і справедливості. Ми, українці, — народ-переможець! І я переконаний, як 70 років тому, в 1945 році, так і сьогодні ми переможемо агресора. Україна переможе! (*Оплески*).

(Трансляція відеозапису:

ЗАЛУЖНИЙ І.А., учасник Другої світової війни, морський піхотинець. В этом году я мечтал отпраздновать праздник 9 Мая — День Великой Победы со своим внуком, лейтенантом Национальной гвардии. Но он погиб в бою, защищая свою Родину.

Мой внук часто говорил, что он будет защищать Родину так, как его дед защищал. Он не раз говорил: “Я готов отдать жизнь за свободу своей Украины”).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати України, гості Верховної Ради України, слово надається Президенту України Петру Олексійовичу Порошенку.

ПОРОШЕНКО П.О. Дорогий український народе! Шановні пресвяті отці! Дорогі ветерани і дорогі воїни! Шановні народні депутати! Шановні члени уряду! Високоповажні іноземні гості! Шановний пане Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй! Кадри, які ми щойно побачили, — це історія простої родини: Івана Залужного, його онука Івана Гутника-Залужного та доньки

Галини Залужної. Неможливо стримувати емоції, відчуваючи біль цієї сім'ї, гіркоту її втрати, як і втрат тисяч українських родин.

Двадцятитрьохрічний молодший лейтенант Іван Залужний, рятуючи своїх товаришів, загинув 10 серпня минулого року під Амвросіївкою на Донеччині. Такого онука, нагородженого орденом “За мужність”, виховав дід-герой, 96-річний Іван Залужний-старший, який пройшов всю Другу світову війну, брав участь у боях за Сталінград і завершив свій фронтовий шлях у серпні 1945 року звільненням Кореї. Сьогодні під час ранкової зустрічі з Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй він показав Бан Гі-муну свою медаль за звільнення Кореї, де пролунали останні постріли Другої світової війни. Сьогодні Іван Аникійович серед нас у цій залі. Прошу привітати його оплесками (*Оплески*).

Дорогий Іване Аникійовичу! Вся Україна дякує Вам за онука-патріота. Вашій доньці Галині Іванівні — низький уклін за сина, як і всім мамам усіх українських героїв. Дозвольте вклонитися у вашій особі всім ветеранам за великий ратний подвиг, за звільнення і порятунок України та цілої Європи! (*Оплески*).

Хіба можна, дорогі українці, знайти переконливішу, ніж історія родини Залужних, відповідь на запитання: чому ми так широко відзначаємо і День пам'яті та примирення, і День Перемоги над нацизмом? Такі великі подвиги не забуваються, і в історію України карбуються золотими літерами. Тому що наша країна, проти якої здійснюється військова агресія, більше, ніж будь-яка інша цінує мир, який тривав майже 70 років. Тому що, як писав Олександр Довженко, знову Україна в огні. Тому що надто очевидними є паралелі між подіями в Європі наприкінці 30-х років минулого століття і тепер. Тому що Україна, яка не була в ті роки незалежною державою, де-факто стала членом антигітлерівської коаліції, а український народ став народом-переможцем, хоча закінчення Другої світової війни, на жаль, так і не зробило Україну вільною. Наше остаточне звільнення від дурману радянсько-російської імперської пропаганди значно розширює обрії історичного пізнання.

І урочистості цих днів дозволяють нам як ніколи глибоко осягнути минуле, оцінити його вплив на сьогоднішній день і зробити правильні висновки на майбутнє, проаналізувати ті події винятково в нашій українській системі координат.

Для нас, українців, перші постріли тоді ще майбутньої світової війни пролунали в березні 1939 року на Закарпатті. Короткочасна поява та загибель Карпатської України стали відлунням Мюнхена 1938 року і краху сумновідомої політики умиротворення та задобрювання агресора. Ми дуже добре засвоїли ці сурові уроки історії. Нам не треба пояснювати, що таке окупація чехословацьких Судетів, бо у нас частково окуповані дві області — Донецька і Луганська, нам не треба нагадувати, що таке аншлюс Австрії, ми дуже добре засвоїли це на прикладі анексії Криму.

Дозволю собі зачитати короткий вірш, і кожен, хто почує, сам вирішить, коли його насправді написано: в червні 1943 року чи в червні 2014 року.

Лежить земля, тверда, розпечена,

Дощу чека, щоб напоїв...

Мов перед бурею, Донеччина

Мовчить в передчутті боїв.

Стоять під хатами і клунями

В соломі танки й тягачі,

І тільки дальніми відлуннями

Гудуть машини уночі.

Знамена скучили за славою,

Ждуть, щоб у бій взяли бійці.

І марить парубок Полтавою —

Під Лисичанськом, на Дінці...

Дорогі співвітчизники, історія не відає умовного способу, але історична “якбитологія” не залишає сумніву, що планетарній катастрофі, якою стала Друга світова, можна було запобігти. Якби не ховали голову в пісок, якби не розраховували на те, що кожна

нова порція людської крові наситить хижака-агресора, якби не тішили себе ілюзіями, мовляв, нас ця біда омине. Фатальним результатом низки аморальних розрахунків та стратегічних прорахунків і стала Друга світова війна, яка в життя українців увірвалася майже за два роки до 22 червня.

У вересні 1939 року разом з поляками (сьогодні на світанку, коли ще тільки сонце сходило, ми з Генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй Бан Гі-муном повернулися з Гданська) українці першими відчули наслідки змови двох тоталітарних режимів: комуністичного і нацистського. І в стінах цього парламенту абсолютно справедливо прийнятий закон, який юридично прирівнює злочинність нацистської та комуністичної людиноненависницьких ідеологій і кривавих практик (*Оплески*). Я дякую за це народним депутатам. Але факт залишається фактом: протягом майже двох років, з осені 1939 по червень 1941 років, сталінський Радянський Союз був союзником нацистської гітлерівської Німеччини. Промовистим символом цієї співпраці став спільний радянсько-нацистський парад у Бресті 17 вересня 1939 року. Але це не врятувало Радянський Союз від агресії, а народи СРСР — від необхідності платити людськими життями за дружбу Сталіна з Гітлером, цих навіжених маніяків, яким кортіло поділити світ на двох. У підсумку ледве чи не кожен другий загиблий у Другій світовій війні був громадянином СРСР.

Ми по праву пишаємося внеском наших дідів та прадідів у боротьбу з нацизмом. Україна разом з Білоруссю і європейською частиною Росії опинилася в епіцентрі воєнних дій, чесно кажучи, в самому пеклі! Смерть своєю скорботною косою постукала в двері майже кожної української хати. Україна втратила вбитими, за різними оцінками, від 8 до 10 мільйонів людей, понад 2 мільйони українських дівчат та юнаків примусово вивезли на роботу до Третього рейху. Більше половини від загальної кількості нацистських дивізій воювало саме на Східному фронті, і розгромлено їх саме там. На території України було проведено майже половину

стратегічних операцій німецько-радянської війни. “На українських полях і у селах в огні й полум’ї вирішується доля людства”, — писав Олександр Довженко. З думкою цього великого українця перегукуються слова американського журналіста Едгара Сноу, зафіксовані в січні 1945 року, які звучать приблизно так: “Вся ця титанічна боротьба, яку деякі схильні розглядати, як славу Росії, була насправді в багатьох аспектах боротьбою, запеклою війною України, яка їй коштувала багатьох болючих втрат... Жодна інша країна Європи не зазнала такого руйнування міст, промисловості, сільськогосподарських угідь, загибелі стількох людей!”.

За підрахунками істориків, у лавах Червоної армії з нацистами билися близько 6 мільйонів мешканців України. Серед них були і обидва моїх діди (Іван та Сергій), і дід моєї дружини, який пропав безвісти під Одесою, і брати моєї мами. Я пишаюся ними, переказую їхню славу моїм дітям і моїм онукам. Про подвиги українців у тій страшній війні можна говорити годинами, та я зупинюся на головному.

2072 українці заслужили звання Героя Радянського Союзу. Легендарний льотчик Іван Кожедуб, який збив 64 фашистських літаки, став тричі Героєм. Чотири оперативно-стратегічні об’єднання Червоної армії, створені у 1943 році, були названі “Український фронт”. Андрій Парубій вже казав, Олексій Берест разом з Єгоровим і Кантарією піднімали Прапор Перемоги над Рейхстагом.

Визнанням нашого колосального внеску в Перемогу над нацизмом стало приєднання України в 1945 році до кола країн-засновниць Організації Об’єднаних Націй. І я радий вітати в цей урочистий день присутнього серед нас високого гостя — Генерального секретаря Об’єднаних Націй Бан Гі-муна (*Оплески*).

Кілька років тому шоком для більшості українців стала сумновідома заява, образлива і зневажлива, щодо наших ветеранів і всіх українців, — ніби Росія виграла б війну і без України. Такі

слова — це і наруга над пам'яттю загиблих воїнів, і знуцання над почуттями живих ветеранів. Не виграли б цієї війни без України і українців! (*Оплески*). Тут навіть нема про що сперечатися. А от, до речі, про те, чи почалася б ця війна, якби в Кремлі не підписали пакт Молотова-Ріббентропа, можна було б подискутувати. Бо саме цей пакт відкрив останні шлюзи, які стримували війну.

Ніхто не має права монополізувати Перемогу над нацизмом, тим паче використовувати її для апології своєї імперської політики. Ця Перемога — спільний здобуток всього прогресивного людства, антигітлерівської коаліції та народів колишнього Радянського Союзу. І я зараз від імені Українського народу хотів би привітати всі нації світу з 70-річчям Великої Перемоги (*Оплески*).

Але насамперед я хочу ще раз звернутися до наших славних дідів-прадідів. У лавах Червоної армії та радянських партизанських загонах, у лавах Української повстанської армії, у військових з'єднаннях країн антигітлерівської коаліції та європейських рухах опору ви врятували цей світ. Дуже дякую вам за це! (*Оплески*). Ви відбили агресію проти України із Заходу. Низький вам за це уклін. Але навіть у страшних снах ви, дорогі наші, не могли уявити собі, що після 70 років миру в життя ваших онуків та правнуків війна увірветься до нас зі Сходу. Слава Богу, масштаби її не ті, що у світової. Але мотиви ті самі: кордони комусь тиснуть, як замалі чоботи, імперські амбіції, марення повернення “исконных земель”, грубе нехтування міжнародним правом, ніби боротьба за права своїх одномовців.

Подібна “турбота” вилилася у справжню трагедію, яку Москва влаштувала насамперед російськомовним громадянам України, переважна частина яких живе на Донбасі. Агресивна політика нашого сусіда коштувала життя близько 7 тисячам громадян України (дані ООН), понад тисячу зникли безвісти, сотні тисяч людей внаслідок так званої “русской весны” стали біженцями, мусили знаходити порятунок на всій території України.

Вперше за 70 років ми зі зброєю в руках знову захищаємо свою країну, суверенітет, територіальну цілісність, незалежність нашої держави. Гідні слави своїх героїчних предків, українці встали на захист Батьківщини, виконуючи святий обов'язок в лавах Збройних Сил України та інших військових формувань.

Двадцять одній людині присвоєно високе звання Героя України. Країна повинна знати своїх героїв! Давайте привітаємо оплесками кожне прізвище:

Надія Савченко (*Оплески*), Ігор Герасименко (*Оплески*), Ігор Гордійчук (*Оплески*), Володимир Гринюк, який виступатиме в цьому залі, (*Оплески*), Михайло Забродський (*Оплески*), Василь Зубанич (*Оплески*), Олександр Петряківський (*Оплески*), Олександр Порхун (*Оплески*), Сергій Собко (*Оплески*), полковник спецназу Олександр Трепак (*Оплески*), командир 128-ї гірсько-піхотної бригади полковник Сергій Шаптала (*Оплески*).

Десятеро воїнів звання Героя України отримали, на жаль, по-смертно. Це Олександр Оніщенко (*Оплески*), Богдан Завада (*Оплески*), Євген Зеленський (*Оплески*), Юрій Коваленко (*Оплески*), Сергій Кривонос (*Оплески*), Сергій Кульчицький (*Оплески*), Руслан Лужевський (*Оплески*), Дмитро Майборода (*Оплески*), Костянтин Могилко (*Оплески*), Тарас Синюк (*Оплески*).

Слава Героям!

Загалом 1675 українських воїнів віддали своє життя за Вітчизну, нашу перемогу, — неминучу, тому що добро завжди перемагає зло. Прошу всю країну, весь український народ хвилиною мовчання вшанувати пам'ять загиблих і в часи Другої світової війни, і в нашій вітчизняній війні за незалежність 2014–2015 років. Вічна їм пам'ять!

(Хвилина мовчання)

“Тільки не було б війни”. Хто з нас трохи старший, той пригадує, як ця фраза часто лунала в пізньорадянські часи. “Тільки не було б війни”, — казали, і продовжували: “Все інше переживемо”.

Зазвичай в новинах розповідають про бої та перемир'я, вбитих та поранених, біженців та полонених. Відбувається все це за декілька сотень кілометрів звідси, на Донбасі. І коли під вікном не чути грому канонади, дійсно, доволі важко збагнути, що саме ця гібридна війна і справляє визначальний вплив на всі сфери нашого життя: на курс валюти, на ціни, на зарплати, на пенсії, на бюджет всієї України і кожної родини.

Ми в разі збільшили видатки на оборону — до 90 мільярдів гривень, а от доходи впали, бо частину економіки знищено фізично. Десятки великих заводів не працюють — стоять. Десятки заводів на окупованій території демонтовані і вивезені до Російської Федерації. Ще десятки — завантажені на 30–40 відсотків. Тому за минулий рік промисловість на Луганщині скоротилася на 31 відсоток, а на Донеччині — на 42 відсотки. Решта промисловості пішла вниз за технологічними ланцюжками, які охоплюють не лише Донбас, східні області, а й всю Україну. Це ефект доміно. І тут справа вже не в конкретних цифрах, а в механізмі впливу на всю економіку. У світовій історії немає такого прецеденту, коли б у країні, проти якої розв'язано агресію, і на території якої йде війна, відбувся економічний бум і текли молочні ріки з медовими берегами. І ми, на жаль, не стали винятком. Але мій оптимістичний прогноз полягає в тому, що, коли ми виборемо мир, вже наступного року перші результати реформ дадуться взнаки у відновленні економічного зростання, рівня життя людей.

Питання війни і миру — гострі та актуальні сьогодні як ніколи. Звичайно, є такі, які вимагають кавалерійської атаки, щоб перевести дух аж на Далекому Сході, тільки не кажуть, де ж взяти стільки коней, на іншому полюсі — пацифісти, які вимагають замиритися за будь-яку ціну, а посередині — відповідальні реалісти, які тверезо оцінюють наш військовий потенціал, міжнародне середовище та внутрішню ситуацію, твердо знають, що розв'язати проблеми можна лише в комбінований спосіб, поєднуючи оборонно-військові зусилля з політико-дипломатичними. Цей шлях до миру

зафіксований у Мінських угодах, які визнані основою для врегулювання всім світом. І скільки мене не критикували б за мій мирний план, я зі свого курсу не зверну, бо відчуваю колосальну відповідальність за країну і за народ, який довірив мені владу. Курс цей єдино можливий і правильний, словом, безальтернативний, бо дає можливість зберігати і примножувати наші сили, нарощувати нашу обороноздатність.

Україна неухильно виконує домовленості, досягнуті в Мінську під час саміту в нормандському форматі. Це дозволило забезпечити певну деескалацію конфлікту. І кожний день, якщо в нас немає вбитих, для мене неначе свято. Ми маємо скоординувати зусилля всіх наших країн-партнерів та ООН. Але рухатися далі ми зможемо лише після того, як наш ворог повністю припинить вогонь, навіть зі стрілецької зброї, безповоротно виведе всю важку зброю, артилерію за російсько-український кордон, і місця її дислокації будуть відомі ОБСЄ, щоб вона без перешкод могла виконувати свою контрольну місію, коли відбудеться повне звільнення українських полонених, яких тримають у заручниках бойовики, контрольовані Росією.

Боротьба за мир тим успішніша, чим міцніша оборона. У березні минулого року, на початку агресії проти України, готовими до виконання завдань, та й то з натяжкою, були лише вісім батальйонних тактичних груп. Мізерний на той час бюджет Міністерства оборони не забезпечував навіть мінімальних потреб армії. Завдяки українському народу, масовому волонтерському руху, який вщент знищив хуторянський міф про українця в хаті скраю, створено нові Збройні Сили, Нацгвардію та інші силові структури, які в запеклій боротьбі звільнили більшу частину Донбасу і локалізували межами окремих його районів той військовий конфлікт, який Російська Федерація планувала розпалити по всій Україні. Так, в нашій армії ще багато чого не так, і розповідями про це рясніють засоби масової інформації та соціальні мережі. Але рік тому війська майже не було. А тепер воно є! І на сьогодні, як ми

можемо переконалися, сильне, боєдатне, з найвищим рівнем довіри в суспільстві. Українській армії вірить український народ, і ми це дуже цінуємо (*Оплески*).

Позавчора на засіданні Ради національної безпеки і оборони ми ухвалили Стратегію національної безпеки. Виходячи з того, що російська загроза має довгостроковий характер, розглядаючи агресивну позицію та політику Російської Федерації як головну загрозу нацбезпеці, проект ставить на меті досягнення повної сумісності сектору безпеки і оборони України з відповідними структурами країн-членів НАТО (*Оплески*). Це має забезпечити можливість набуття в майбутньому членства України в Альянсі з метою отримання дієвих гарантій суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України.

Дорогі співвітчизники! Найголовніше, в чому прорахувався ворог — в готовності українців зі зброєю в руках захищати рідну землю, в незламності нашого духу та патріотизмі не на словах, а на ділі. Ворог хотів протиставити нас одне одному, а вийшло з точністю до навпаки. Важкі випробування, одна на всіх біда і спільні радощі, невдачі і перемоги — все це остаточно згуртувало нас в українсько-європейську політичну націю. Націю, яка стоїть на міцній основі спільного і сильного громадянства і патріотизму. Я вітаю тебе з цим, Україно! (*Оплески*).

Хотів би окремо відмітити ще і ще раз, що русскоязычные громадяне України свою українську Отчизну люблять не менше, ніж україноязычные. І доказують це не тільки мовою, словами, а потім, кров'ю, ратними подвигами, іноді самою життям. В АТО, як мінімум, кожен другий воїн русскоязычний (*Оплески*). Вони воюють і доводять, що російською мовою любити Україну можна не менше, ніж українською (*Оплески*).

Дорогі друзі, я не маю жодного сумніву, що ми перемаємо, тому що ми захищаємо свою рідну землю. Перемаємо, як перемогли 70 років тому наші славні діди і прадіди!

Слава воїнам-переможцям у Другій світовій війні! (*Оплески*).

Слава офіцерам і солдатам, які воювали в Червоній армії!
(Оплески).

Слава ветеранам Української повстанської армії! (Оплески).

Слава учасникам українського національно-визвольного руху, які чи не вперше присутні на подібній церемонії на такому високому державному рівні! (Оплески).

Слава бійцям антитерористичної операції, учасникам війни українського народу за незалежність і європейський вибір!
(Оплески).

Слава українським волонтерам, особливо волонтеркам!
(Оплески).

Слава українським воїнам всіх часів і всіх поколінь!

Боже, великий, єдиний,

Нам Україну храни....

Всі свої ласки й щедроти

Ти на люд наш зверни.

Слава Україні! (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую до слова почесного голову Всеукраїнського об'єднання ветеранів, ветерана Другої світової війни, людину, яка пройшла воєнними шляхами України, Польщі та Австрії, Героя України, народного депутата чотирьох скликань, видатного українського вченого, державного діяча і громадського діяча Ігоря Рафаїловича Юхновського (Оплески).

ЮХНОВСЬКИЙ І.Р., почесний голова Всеукраїнського об'єднання ветеранів. Вельмишановний пане Президент! Вельмишановний Перший заступник Голови Верховної Ради України! Вельмишановний пане Прем'єр-міністр і шановні члени уряду! Вельмишановний Бан Гі-мун! Шановні президенти України! Вельмишановні святі отці! Вельмишановні мої друзі побратими ветерани! Я низько кланяюсь перед вами, молоді люди, тими, які зараз захищають Україну. Дякую вам! (Оплески).

Війна — це завжди лихо, смерть, страждання, горе і розруха. Водночас війни в історії кожного народу, на жаль, виступають тими реперними точками, які різко змінюють долю народу. Друга світова війна в тисячолітній історії українців відіграла основоположну роль. Українська радянська соціалістична республіка, на тілі якої у 1991 році виникла держава Україна, до війни 1941 року і після війни 1945 року була принципово різною. Після війни українці заселили міста України. З фронтів повернулися переможці над гітлерівською Німеччиною і ввійшли практично до всіх структур. Я намагався переконати істориків, що народи і природа, в якій живуть ці народи, взаємопов'язані. Українська земля спонтанно народжує українців і асимілює неукраїнців в українців. Дві гілки українців: ті, які були у правлячій частині, і ті, які постійно боролися за незалежність, об'єдналися у 1991 році, і ми проголосили незалежну Україну.

Президент України у своєму чудовому виступі згадав про всіх видатних українців у цій війні. Внесок українців у Перемогу над Німеччиною був одним із найвирішальніших. У складі 1-го, 2-го, 3-го і 4-го Українських фронтів налічувалося понад 60 відсотків українців. Визволення Польщі, Чехословаччини, Румунії, Угорщини, Югославії здійснили війська саме цих фронтів. Є внутрішньою справою кожної із держав — колишніх республік Радянського Союзу, як визначати себе відносно цієї війни. Але ми беззастережно вважаємо, що Україна є державою-переможницею у Другій світовій війні.

У результаті переговорів у Тегерані, Ялті та Потсдамі незалежними стали Польща, Чехословаччина, Румунія, Болгарія, Югославія. Україна ж не стала, бо не була окремою державою. Тепер, коли ми є окремою державою, кожен українець, кожен громадянин держави повинен знати, що його моральне, матеріальне і, нарешті, фізичне існування може бути забезпечене тільки в незалежній Україні.

Ми дивимося на ту війну як нація, що перемогла німецький нацизм разом з грузинами, білорусами, росіянами, французами, англійцями, американцями. Україна належить до держав-переможниць над нацизмом. Ми дивимось на Другу світову війну як нація, що боролась за повну незалежність України як від німецького нацизму, так і проти російського більшовизму. Це пам'ять достойного народу — вдячних теперішніх і прийдешніх поколінь.

А якими мають бути дні 8 і 9 травня не з погляду 1945 року, не з погляду хрущовських, брежнєвських часів ХХ століття, а з погляду ХХІ столітті незалежної держави Україна? Ці дні мають бути без парадів. Усі йдуть до своїх церков і моляться. Моляться за Велику Перемогу, за велику жертвність повстанців та за добру пам'ять про всіх загиблих. Ці дні — дні пам'яті, моління, прощення, спогадів. Це дні, коли ми величаємо переможців і учасників. Це дні спогадів, скерованих у такий розвиток думок і самоствердження, які нас усіх в Україні об'єднують і консолідують. Я дуже радий, що сьогодні, 70 років потому, Україна саме так відзначає ці дні.

Колись ми говорили про Гітлера і Сталіна. Тепер говоримо про Путіна, який ганебно скористався наслідками злочинної діяльності Януковича, про абсурд, непорядність і нечесність Кремля, що спонукав воювати між собою українців і росіян.

Як колишній голова Народної ради у Верховній Раді у 1991–1995 роках і як керівник фракції “Державність” у 1996 році аналізую наші помилки. Усі наступні роки я був у конституційних процесах. Конституції, які ми зробили, були надто ідеалізовані. Я не матиму можливості більше говорити з шановними панамі народними депутатами теперішньої Верховної Ради, але Верховна Рада після Революції Гідності і перед лицем агресії Росії є доленосною в історії України. Ви маєте прийняти нову реальну Конституцію.

Я завжди когось учив усе життя. Ось мої поради.

На базі сьогоднішньої Верховної Ради створіть двопалатний парламент: сенат і національні збори (100 на 350). Перший створює стратегію і регламенти, другий — закони.

Місцеве самоврядування має бути лише на рівні громад і районів. Області — це проміжна ланка, яка не має свого власного бюджету і яка є зв'язуючою між державною владою і самоврядними районами.

Треба вирішити питання дублювання державної виконавчої влади між Президентом і Прем'єр-міністром: або президентська республіка — тоді за жодних обставин не можуть бути розпущені національні збори, або парламентська республіка — Президент виконує протокольні обов'язки (*Оплески*).

Бажаю вам, шановні народні депутати, наснаги, витримки, мудрості, здорового глузду і результативності.

Як солдат минулої війни і учасник боїв вітаю вас і всіх в Україні з Днем Перемоги, з Днем пам'яті та примирення.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується Герой України, учасник антитерористичної операції Володимир Володимирович Гринюк (*Оплески*).

ГРИНЮК В.В., *Герой України, учасник антитерористичної операції*. Дякую. Шановний пане Президент України, Верховний Головнокомандувачу Збройних Сил України! Шановні народні депутати та почесні гості! Від імені військовослужбовців Збройних Сил України щиро вітаю учасників цього поважного зібрання з 70-ю річницею Перемоги над нацизмом. Ми, нинішнє покоління захисників Вітчизни, особливо вклоняємось перед ветеранами Другої світової війни, бо саме наші діди і прадіди спільно з бойовими побратимами з інших країн звільнили Європу та відстояли право народів на мирне життя.

Тоді, у 1945 році, здавалося, що довгоочікуваний мир на багатостраждальну землю Європи та України прийшов назавжди. Проте через 70 років цей мир, густо окроплений кров'ю воїнів Другої світової війни, був підступно порушений. У 2014 році Російська

Федерація розв'язала проти України та всього існуючого світового порядку справжню військову агресію, яка отримала назву "гібридна війна". Але планам щодо захоплення нашої держави не судилося збутися. Мільйони українців згадали, що вони за духом — нащадки великого козацького роду. Стійкість і мужність учасників антитерористичної операції у поєднанні з Всеукраїнським волонтерським рухом на підтримку армії стали несподіванкою для озброєних російсько-терористичних військ. Українські військові зупинили агресора, обмеживши його просування в глибину нашої держави окремими районами Донецької та Луганської областей.

Користуючись нагодою, я хочу подякувати керівництву держави і Збройних Сил України, волонтерським організаціям та просто небайдужим громадянам за увагу до розв'язання проблем українського війська. За останній рік багато зроблено у вирішенні питань зміцнення боєздатності нашої армії. Збройні Сили України набули безцінного бойового досвіду, поповнилися навченим і підготовленим особовим складом, новим озброєнням та військовою технікою.

Шановні товариші! У цей день хочу запевнити присутніх, що нинішнє покоління захисників рідної землі буде гідним своїх славних дідів та прадідів, які 70 років тому перемогли нацизм. Знахабнілий ворог, який топче сьогодні святу українську землю, обов'язково знайде свій безславний кінець та буде викинутий на звалище історії. Адже перемога завжди за тим, за ким правда.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний пане Президент! Шановний Прем'єр-міністр! Шановні ветерани Другої світової війни, народні депутати, гості та запрошені, Урочисте засідання Верховної Ради України оголошується закритим.

(Лунає Державний Гімн України)

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні!

Героям слава!

Слава нації!

Смерть ворогам!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую Президенту України та всім, хто брав участь в урочистому засіданні. Вітаю з Днем Перемоги!

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!